

Ghețu, Caroline-Raluca

Working Paper

Cipru și noile raporturi de putere din Mediterana de Est

EIR Working Papers Series, No. 59

Provided in Cooperation with:

European Institute of Romania, Bucharest

Suggested Citation: Ghețu, Caroline-Raluca (2026) : Cipru și noile raporturi de putere din Mediterana de Est, EIR Working Papers Series, No. 59, European Institute of Romania, Bucharest

This Version is available at:

<https://hdl.handle.net/10419/339298>

Standard-Nutzungsbedingungen:

Die Dokumente auf EconStor dürfen zu eigenen wissenschaftlichen Zwecken und zum Privatgebrauch gespeichert und kopiert werden.

Sie dürfen die Dokumente nicht für öffentliche oder kommerzielle Zwecke vervielfältigen, öffentlich ausstellen, öffentlich zugänglich machen, vertreiben oder anderweitig nutzen.

Sofern die Verfasser die Dokumente unter Open-Content-Lizenzen (insbesondere CC-Lizenzen) zur Verfügung gestellt haben sollten, gelten abweichend von diesen Nutzungsbedingungen die in der dort genannten Lizenz gewährten Nutzungsrechte.

Terms of use:

Documents in EconStor may be saved and copied for your personal and scholarly purposes.

You are not to copy documents for public or commercial purposes, to exhibit the documents publicly, to make them publicly available on the internet, or to distribute or otherwise use the documents in public.

If the documents have been made available under an Open Content Licence (especially Creative Commons Licences), you may exercise further usage rights as specified in the indicated licence.

CIPRU ȘI NOILE RAPORTURI DE PUTERE DIN MEDITERANA DE EST

CAROLINE-RALUCA GHEȚU

BUCUREȘTI, MARTIE 2026
WORKING PAPER NR. 59

Cipru și noile raporturi de putere din Mediterana de Est

Caroline-Raluca GHEȚU

București, martie 2026

Colecția Working Papers, nr. 59

Institutul European din România

Bd. Regina Elisabeta 7-9, București, România

Telefon: (4021) 314 26 96

E-mail: ier[at]ier.gov.ro; Website: www.ier.gov.ro

Coordonator Seria Working Papers și Policy Briefs:

Mihaela-Adriana PĂDUREANU

ISSN online: 1841-4281

© Institutul European din România, 2026

* Opiniile exprimate nu angajează decât autoarea și nu pot fi considerate ca reprezentând o luare de poziție oficială a Institutului European din România.

Cuprins

1. Lungul drum al Ciprului spre independență și conturarea unui rol major în dinamica raporturilor de putere din Mediterana de Est	6
2. Descoperirea rezervelor de hidrocarburi în Mediterana de Est – oportunități noi de cooperare și adâncirea vechilor rivalități	9
3. Securitatea maritimă – o prioritate-cheie a politicii externe, inclusă pe agenda celor două președinții cipriote ale Consiliului Uniunii Europene	16
4. Viitorul Mediteranei de Est – o ecuație cu multe variabile	17
Bibliografie	19

Listă abrevieri

EMGF - Eastern Mediterranean Gas Forum

EUNAVFOR - European Union Naval Force Operation

MoU – Memorandum de înțelegere

NATO - Organizația Tratatului Atlanticului de Nord

SUA – Statele Unite ale Americii

UE – Uniunea Europeană

UNFICYP – Forța ONU de menținere a păcii în Cipru

ZEE – Zona economică exclusivă

Listă hărți

Harta 1. Frontierele maritime revendicate de Turcia în Mediterana de Est.....	13
Harta 2. Divergențele cu privire la delimitarea zonelor economice exclusive în Mediterana de Est.....	14

Cipru și noile raporturi de putere din Mediterana de Est

Caroline-Raluca GHEȚU¹

Motto: „Torța păcii așteaptă să fie aprinsă în Cipru. Anul acesta, pe 20 iulie, am fost îndoliați pentru cei 50 de ani care s-au scurs de la invazia turcă a Ciprului. Prin recurgere la forță, Turcia ocupă un stat european suveran. Încalcă suveranitatea și integritatea teritorială a unui stat membru UE. Cincizeci de ani, o jumătate de secol, de ocupație turcă a circa 37% din teritoriul Republicii Cipru, de violare continuă a Cartei Națiunilor Unite, a dreptului internațional, inclusiv a legislației internaționale în domeniul umanitar și al drepturilor omului”².

Rezumat: Acest working paper evidențiază realizările diplomației cipriote și continuarea asumării de către Nicosia a unui rol activ în evoluțiile din Mediterana de Est în ultimele două decenii. Deși acest mic stat insular a traversat multe perioade marcate de vicisitudini, și-a dovedit de-a lungul timpului reziliența și hotărârea de a-și apăra interesele naționale când s-a confruntat cu ostilitatea unor mari puteri. Apartenența sa la UE și reorientarea recentă a politicii sale externe i-au deschis noi posibilități de cooperare și consolidare a securității sale, sporindu-i totodată prestigiul la nivel internațional și puterea de negociere.

Cuvinte-cheie: Cipru, diplomație, cooperare în domeniul energiei, arhitectură de securitate, Mediterana de Est.

Abstract: This working paper highlights the achievements of the Cypriot diplomacy and Nicosia's proactive engagement in the developments of the Eastern Mediterranean in the last two decades. Though this small island state has navigated a series of vicissitudes throughout its history, it has proven to be resilient and determined to defend its national interests, when faced with the hostility of great powers. Its membership in the EU and the recent recalibration of its foreign policy have opened new possibilities of cooperation and security enhancement, while increasing the country's international standing and power of negotiation.

Keywords: Cyprus, diplomacy, energy cooperation, security architecture, Eastern Mediterranean.

Biografie:

Caroline-Raluca Ghețu este expertă în cadrul Compartimentului Studii, Institutul European din România. E specializată în domeniul studiilor europene și al relațiilor internaționale, iar interesele ei principale de cercetare cuprind Balcanii de Vest, migrația, afacerile europene, politica externă a Ciprului și a Greciei, Mediterana de Est și Orientul Mijlociu.

E-mail: caroline.ghetu[at]ier.gov.ro.

---

¹ Autoarea le mulțumește colegelor ei, Mihaela-Adriana Pădureanu și Eliza Vaș, pentru revizie, sugestii și observațiile punctuale.

² Gov.cy, (2024). Address by the President of the Republic of Cyprus, Mr Nikos Christodoulides, at the plenary of the United Nations General Assembly, 25 septembrie. Disponibil la: <https://www.gov.cy/en/speeches/address-by-the-president-of-the-republic-of-cyprus-mr-nikos-christodoulides-at-the-plenary-of-the-united-nations-general-assembly/>. Accesat pe data de 3.03.2026.

1. Lungul drum al Ciprului spre independență și conturarea unui rol major în dinamica raporturilor de putere din Mediterana de Est

În anul 2005, când am vizitat nordul Ciprului, am fost uimită de multitudinea de steaguri ale Turciei și de bannere pe care scria „Ce fericit este cel care spune: Sunt turc”, frază folosită pentru prima oară de președintele Republicii Turcia, Mustafa Kemal Atatürk, în discursul rostit pe 29 octombrie 1933, cu ocazia aniversării a 10 ani de la înființarea republicii. Liderii ciprioți turci se consideră continuatori ai principiilor și valorilor lui Atatürk³, eroul de la Gallipoli și liderul incontestabil al Războiului de independență (1919-1923), deși acesta nu a avut vederi iredentiste, iar la scurt timp după încheierea războiului greco-turc (1919-1922), Turcia, sub conducerea sa, și-a normalizat relațiile cu Grecia și cu puterile occidentale⁴ care acceleraseră destrămarea Imperiului Otoman.

«Coexistența pașnică – „Pace acasă și peste hotare” – era sloganul lui Kemal. Turcii erau prietenii tuturor națiunilor civilizate. Securile trecutului, semne ale setei de cuceriri, fuseseră îngropate. Minte turcă nu mai nutrea visuri de recucerire sau de retrasare a frontierelor. După cum a definit ministrul de Externe al lui Kemal politica țării sale: „Turcia nu dorește niciun centimetru de teritoriu străin, dar nici nu va renunța la un centimetru din ceea ce-i aparține»⁵.

Mustafa Kemal Atatürk, întemeietorul Turciei moderne, a fost un strălucit strateg și militar, un abil diplomat și om de stat, care cunoștea din plin ororile războiului și prețuia relațiile de bună vecinătate. Acesta s-a stins din viață în 1938, când Cipru se afla sub autoritatea coroanei britanice, după secole de dominație otomană. De atunci, paradigma raportării Turciei la vecinii săi s-a modificat considerabil. În 1974, trupele turce au intervenit militar în partea de nord a Ciprului, teritoriu considerat și în prezent ca având o valoare strategică deosebită pentru Ankara în Mediterana de Est.

Mediterana a avut în istoria europeană o putere de atracție remarcabilă, îndeosebi asupra popoarelor riverane. De-a lungul istoriei a fost cunoscută sub diverse denumiri: astfel, grecii au numit-o *Μεσόγειος Θάλασσα* („Marea dintre pământuri” – o denumire care s-a păstrat în limbile romanice și în engleză), romanii *Mare Nostrum* („Marea Noastră”), evreii *Yam gadol* („Marea cea mare”), turcii *Akdeniz* („Marea albă”), germanii *Mittelmeer* („Marea de Mijloc”)⁶.

---

³ Cleaver, T., (2025). “Turkish Cypriots commemorate anniversary of Ataturk’s death”, *CyprusMail*, 10 noiembrie. Disponibil la: <https://cyprus-mail.com/2025/11/10/turkish-cypriots-commemorate-anniversary-of-ataturks-death>. Vezi și CyprusMail, (2009). ‘It not as if we don’t have enough statues of Ataturk and flags’, 8 iulie. Disponibil la: <https://archive.cyprus-mail.com/2009/07/08/it-not-as-if-don-t-we-have-enough-statues-of-ataturk-and-flags/>. Accesate pe data de 3.03.2026.

⁴ Çaliş, Ş. și Bağcı, H., (2003). “Atatürk’s Foreign Policy Understanding and Application”, *Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi (Revista de cercetări sociale și economice)*, Vol. 3, nr. 6, pp. 199-201, 206, 209-210. Disponibil la: <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/289650>; Demir, S., (2024). “Türkiye’s Century-Long Foreign Policy Experience: Key Takeaways”, *Uluslararası Kriz ve Siyaset Araştırmaları Dergisi (Revista internațională de studii de criză și politică)*, Vol. 8, nr. 1, p. 18. Disponibil la: <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/3826335>. Accesate pe data de 3.03.2026.

⁵ Kinross, P., (2023). *Atatürk: renașterea unei națiuni*, trad. de Tomescu Veronica, ediție îngrijită de Mateescu Dragoș C., Ed. Omnium, București, pp. 590-591.

⁶ Abulafia, D., (2014). *Marea cea Mare: o istorie umană a Mediteranei*, trad. de Ionescu Georgeta-Anca, Ionescu Marieva-Cătălina și Duran Denisa, Ed. Humanitas, București, p. 19.

În perioada celui de-Al Doilea Război Mondial și pe durata Războiului Rece, a fost metaforic denumită „Marea cea amară”⁷.

Importanța strategică a Ciprului („Insula Afroditei”) – situat în Mediterana de Est, la intersecția dintre Europa, Africa și Orientul Mijlociu – „pentru comerț și proiectarea puterii maritime” explică de ce a fost ocupat succesiv, de-a lungul secolelor, de către micenieni, fenicieni, asirieni, egipteni, persani, greci, romani, bizantini, arabi, cavalerii cruciați, venețieni, otomani și britanici⁸ și de ce și-a câștigat independența de-abia în anul 1960.

Independența a fost una relativă, fiind condiționată de menținerea bazelor militare ale Regatului Unit în Cipru. Totodată, „independența, integritatea teritorială și securitatea Republicii Cipru” urmau să fie garantate de către Turcia, Grecia și Regatul Unit. Acestea aveau drept de intervenție în cazul încălcării statu-quoului sau a drepturilor celor două comunități etnice: comunitatea ciprioților greci (care constituiau majoritatea populației) și comunitatea ciprioților turci⁹.

În eforturile sale de a obține sprijin internațional – din partea Uniunii Sovietice și a statelor din sfera sa de influență, precum și din partea statelor nealiniat – pentru modificarea Constituției în favoarea ciprioților greci, Arhiepiscopul Macarie al III-lea, primul președinte al Republicii Cipru (1960-1974 și 1974-1977) s-a apropiat de Kremlin și a susținut dezvoltarea partidului comunist al Ciprului (AKEL: *Ανορθωτικό Κόμμα Εργαζόμενου Λαού*). În contextul Războiului Rece, demersurile sale au neliniștit Statele Unite, care se temeau de acest potențial „Castro al Mediteranei” care și-ar fi putut transforma țara într-o nouă Cuba, afectându-le interesele în Mediterana de Est și în Orientul Mijlociu¹⁰.

De altfel, se pare că primul dintr-o serie de atentate la viața Arhiepiscopului Macarie (martie 1970) a fost organizat cu implicarea CIA¹¹. După ce Arhiepiscopul Macarie a fost înlăturat de la putere în 1974 printr-o lovitură de stat orchestrată de junta de la Atena, trupele turcești au ocupat nordul insulei, care este divizată de la est la vest de o zonă tampon, supravegheată de Forța ONU de menținere a păcii în Cipru (UNFICYP). Ankara a încurajat migrația turcilor din Anatolia în nordul Ciprului, iar în 1983 „Republica Turcă a Ciprului de Nord” și-a proclamat unilateral independența, deși doar Turcia recunoaște și sprijină această entitate la nivel internațional¹².

Aderarea Republicii Cipru la UE în anul 2004 a fost și în avantajul treimii nordice a insulei, unde sunt staționați circa 30 000 de militari turci. Uniunea Europeană consideră că

---

⁷ Ball, S., (2009). *The Bitter Sea: The Struggle for Mastery in the Mediterranean (1935-1949)*, Londra, HarperPress. Disponibil la: <https://archive.org/details/bitterseastruggl0000ball>.

⁸ Gelopoulos, L., (2025). “The Legacy of Empires: How Cyprus Became a Geopolitical Prize”, *Greek Reporter*, 10 aprilie. Disponibil la: <https://greekreporter.com/2025/04/10/cyprus-geopolitical-prize/>. Accesat pe data de 11.02.2026.

⁹ Abulafia, D., *op. cit.*, p. 654; Cid, M., (2017). “The history of Cyprus and its geostrategic importance during the Cold War”, *Revista de Estudos Internacionais (REI)*, Vol. 8, Nr. 1, pp. 119-120. Disponibil la: <https://revista.uepb.edu.br/REI/en/article/view/3034/2772>. Accesat pe data de 12.02.2026.

¹⁰ Cid, M., *op. cit.*, pp. 120-121, 123-124, 126-129.

¹¹ *Ibid.*, p. 124.

¹² Abulafia, D., *op. cit.*, pp. 654-655. Vezi și Ștefan, E. (2013). „Problema Cipru” în 2013: noi evoluții ale unui conflict european, Policy Brief nr. 46, IDR. Disponibil la: <https://www.idr.ro/publicatii/Policy%20Brief%2046.pdf>. Accesat pe data de 16.02.2026.

întreaga insulă a fost integrată în UE, chiar dacă guvernul cipriot de la Nicosia nu controlează *de facto* nordul Ciprului. În consecință, investiții europene au fost direcționate și către proiecte de care au beneficiat o serie de orașe din zona ocupată militar de turci¹³.

Pentru dinamica regională din Mediterana de Est, nu numai **triunghiul Grecia – Turcia – Cipru** are un potențial conflictual major (accentuat de invazia și ocuparea de către Turcia a Ciprului de Nord în 1974 și de recente conflicte provocate de proiectele de exploatare a rezervelor de hidrocarburi din largul coastelor Ciprului), ci și **relațiile bilaterale ale Turciei cu alte state din regiune**, pe fondul creșterii asertivității politice externe turce (sprijinită și de consolidarea industriei de apărare turce¹⁴) în ultimele două decenii, în conformitate cu doctrina neo-otomanismului contemporan¹⁵, și în contextul schimbărilor aduse de Primăvara Arabă și consecințele ei. La acestea se adaugă și **interesele unor actori externi, precum Regatul Unit, Statele Unite și Rusia**.

Bazele militare suverane din Cipru (Akrotiri și Dhekelia) ale Regatului Unit au o importanță crucială atât pentru interesele militare britanice, cât și pentru cele americane, facilitând monitorizarea comunicațiilor (în Orientul Mijlociu, nordul Africii, Balcani, Rusia, etc.) pentru culegerea de informații, precum și lansarea sau sprijinul unor operațiuni în Africa (de ex., în Libia în 2011), în Orientul Mijlociu¹⁶ (de ex., în Războiul din Golf în anii 1990; împotriva Statului Islamic/Daesh în perioada 2014-2015; în Siria în 2018; în Israel după atacurile din 7 octombrie 2023; în Yemen începând cu anul 2024)¹⁷, în Asia centrală și în Balcani¹⁸. Baza aeriană de la Akrotiri este cea mai mare bază de acest tip a Marii Britanii în teritoriile sale de peste mări¹⁹. Mai mult, „unicitatea statutului lor juridic și strategic” poate influența semnificativ politica externă a Ciprului, precum și securitatea și balanța de putere în regiunea Mediteranei de Est²⁰. Ca o ilustrare a acestui fapt, Statele Unite, care folosesc bazele militare sus-menționate, i-au cerut guvernului de la Nicosia să interzică folosirea porturilor cipriote de către navele de război rusești²¹, deși în februarie 2015, președinții Nicos Anastasiades și Vladimir Putin semnaseră un acord în domeniul militar care asigura accesul în Portul Limassol pentru forțele navale ruse angajate în „operațiuni umanitare și anti-teroriste”²².

---

¹³ Abulafia, D., *op. cit.*, p. 655.

¹⁴ Egeresi, Z., și Pénczváltó, N., (2025). “Turkish Techno-Nationalism in the Making: The Rise of the Defence Industry and its Political Instrumentalisation”, *Romanian Journal of European Affairs*, Vol. 25, nr. 2, p. 27. Disponibil la: https://rjea.ier.gov.ro/wp-content/uploads/2025/12/RJEA_vol.-25_no.-2_2025_Article-2.pdf.

¹⁵ Hristov, I., (2019). “Neo-ottomanism – emergence, ideology and political doctrine”, *Social Evolution & History*, Vol. 18, nr. 1, p. 145. Disponibil la: <https://www.sociostudies.org/journal/articles/2091067/>. Accesat pe data de 2.02.2026.

¹⁶ Berti, A., (2025). “The Geopolitical Importance of Cyprus: Turkish and British Military Presence on EU Territory”, *Finabel*, august, pp. 1, 7. Disponibil la: <https://finabel.org/wp-content/uploads/2025/08/IF-Andrea-Berti-August-2025.pdf>. Accesat pe data de 20.01.2026.

¹⁷ Kovaci, O., (2025). “Cyprus’s unspoken third actor problem: Britain’s sovereign military base areas”, *TRTWorld*, 5 octombrie. Disponibil la: <https://www.trtworld.com/article/a793431080cc>. Accesat pe data de 20.01.2026. Vezi și Cid, M., *op. cit.*, pp. 129-131.

¹⁸ Berti, A., *op. cit.*, pp. 1, 7.

¹⁹ *Ibid.*, p. 6.

²⁰ Kovaci, O., *op. cit.*

²¹ Politis, (2025). “US Extends Suspension of Cyprus Arms Embargo for Another Year”, 12 octombrie. Disponibil la: <https://www.en.politis.com.cy/politics/962065/us-extends-suspension-of-cyprus-arms-embargo-for-another-year>. Accesat pe data de 13.02.2026.

²² DW, (2015). “Russia and Cyprus sign military deal”, 26 februarie. Disponibil la: <https://www.dw.com/en/russia-and-cyprus-sign-military-deal-for-mediterranean-ports/a-18282114>; Nadeau, J.,

Mai mult, recentul atac asupra bazei RAF Akrotiri cu o dronă lansată din Liban, care avea un sistem de navigație rusesc, a creat un sentiment profund de insecuritate în rândul populației cipriote și a ridicat problema viitorului bazelor britanice din Cipru²³.

În al doilea deceniu al secolului XXI, grație unor schimbări geopolitice importante în Mediterana de Est, cauzate în principal de deteriorarea relațiilor Turciei cu Israelul, SUA și Egiptul, precum și de apropierea Ankarei de Kremlin, Cipru a dobândit o importanță deosebită în arhitectura de securitate pro-occidentală a regiunii respective²⁴. Stat-membru al UE din anul 2004, perceput vreme îndelungată (în special, din anii 1970) ca o țară apropiată de Rusia²⁵, Cipru a încercat să valorifice aceste circumstanțe favorabile și să-și alinieze politica externă cu interesele SUA în Mediterana de Est²⁶.

2. Descoperirea rezervelor de hidrocarburi în Mediterana de Est – oportunități noi de cooperare și adâncirea vechilor rivalități

Începând cu anul 2009, descoperirea unor rezerve importante de gaz natural în largul coastelor Israelului (de ex., Tamar – în 2009, Leviathan – în 2010), Egiptului (de ex., Zohr – în 2015, Nooros – în 2018, Narges – în 2022) și Ciprului (Aphrodite – în 2011, Glaucus – în 2019, Cronos – în 2022, Zeus – în 2022)²⁷ a deschis noi oportunități de cooperare pentru aceste țări din estul Mediteranei.

Cipru a avut relații bune cu statele arabe în perioada Războiului Rece, când a făcut parte și din Mișcarea de Nealinie, înființată în 1961 de președintele Egiptului, Gamal Abdel Nasser, împreună cu prim-ministrul Indiei, Jawaharlal Nehru, și președintele Iugoslaviei, Iosip Broz Tito. După încheierea Războiului Rece, în timpul celor două mandate prezidențiale ale lui Glafkos Clerides (1993-2003), Republica Cipru și-a îmbunătățit relațiile cu Israelul, care până atunci stabilise contacte mai strânse cu Turcia²⁸. Această tendință s-a accentuat după descoperirea rezervelor de hidrocarburi, cu atât mai mult cu cât exploatarea acestora presupune încheierea unor acorduri bilaterale privind delimitarea zonelor economice exclusive (ZEE). Astfel, în 2010, la câteva luni de la incidentul Mavi Marmara (31 mai 2010)²⁹, care a dus

---

(2015). "Cyprus goes cap in hand to Moscow", *Foreign Policy Association*. Disponibil la: <https://fpa.org/cyprus-goes-cap-in-hand-to-moscow/>. Accesate pe data de 13.02.2026.

²³ Badshah, N., (2026). "Cyprus raises doubts about future of British bases on island after drone strike", 6 martie. Disponibil la: <https://www.theguardian.com/world/2026/mar/06/cyprus-raises-doubts-about-future-of-british-bases-on-island-after-drone-strike>. Accesat pe data de 11.03.2026.

²⁴ Tziarras, Z., (2024). "Revisiting the Foreign Policy of the Republic of Cyprus and Quasi-Alliances in the Eastern Mediterranean", *The Cyprus Review*, Vol. 36, nr. 2, pp. 23, 30-33. Disponibil la: <https://cyprusreview.org/index.php/cr/article/view/1079>.

²⁵ Tziarras, Z., *op. cit.*, p. 42.

²⁶ *Ibid.*, pp. 23, 30-33.

²⁷ Stambolis, C., Oikonomopoulos, K., Mezartasoglou, D. și Roberts, J., (2025). "Energy Options in the East Mediterranean", studiu IENE (M72), *Institute of Energy for South-East Europe (IENE)*, p. 27. Disponibil la: https://www.iene.eu/media/Energy_Options_in_the_East_Mediterranean_-_72.pdf.

²⁸ Theophanous, A., (2023). "The war in Israel and broader implications. What Nicosia needs to pay attention to", *Eastern Mediterranean Policy Note (EMPEN) Nr. 90*, Cyprus Center for European and International Affairs, University of Nicosia, p. 2. Disponibil la: https://www.unic.ac.cy/wp-content/uploads/sites/41/EMPEN_90.pdf. Accesat pe data de 2 februarie 2026.

²⁹ Incidentul Mavi Marmara se referă la raidul efectuat de trupele de comando israeliene asupra navei turcești omonime, cea mai mare navă din cadrul unei flotile care încerca să spargă blocada impusă Fâșiei Gaza de către Israel. Raidul s-a soldat cu moartea a zece activiști turci. Vezi BBC, (2016). "Mavi Marmara: Why did Israel stop

temporar la înghețarea relațiilor Turciei cu Israelul³⁰, Ciprul și Israelul au încheiat un acord privind delimitarea zonelor lor economice exclusive³¹.

Republica Cipru a semnat acorduri de delimitare a zonei sale economice exclusive cu Egiptul în anul 2003 și cu Libanul în 2007. Turcia, însă, nu și-a delimitat frontierele maritime cu Cipru și cu Grecia³², iar invazia Ciprului în anul 1974, care a dus la crearea Republicii turce a Ciprului de Nord (recunoscută doar de Turcia), complică și mai mult antagonismul lor și tensiunile din Mediterana de Est, unde s-au descoperit bogate resurse de hidrocarburi. Turcia nu este parte la Convenția Națiunilor Unite asupra dreptului mării, adoptată la Montego Bay, Jamaica³³, pe 10 decembrie 1982, și nici nu este de acord ca insulelor (și, îndeosebi, Ciprului³⁴ și insulelor grecești din Marea Egee – Creta, Kasos, Karpathos, Rodos și Kastellorizo) să li se acorde în mod automat dreptul la zone economice exclusive³⁵.

În ceea ce privește noile parteneriate ale Ciprului în domeniul energiei, putem spune că acestea au consolidat relațiile sale diplomatice la nivel înalt. Astfel, în 2013, în cadrul unei reuniuni trilaterale a miniștrilor energiei, a fost semnat un memorandum de înțelegere (MoU) între Cipru, Grecia și Israel. Acestei reuniuni i-au urmat alte întâlniri în format trilateral, la nivel de miniștri ai afacerilor externe, ai apărării sau ai energiei, precum și la nivel de șefi de stat (prima reuniune în acest format având loc în anul 2016)³⁶.

Primul summit trilateral al președinților Ciprului, Greciei și Egiptului s-a desfășurat în 2014, la un an după lovitura de stat a generalului Abdel Fattah El-Sisi, care l-a înlăturat de la putere pe președintele egiptean Mohamed Morsi³⁷, reprezentant al Frăției Musulmane, susținut

---

the Gaza flotilla?”, 27 iunie. Disponibil la: <https://www.bbc.com/news/10203726>. Accesat pe data de 20 februarie 2026.

³⁰ Grigoriadis, I. și Nisidou, E., (2025). “Indispensable Enemies: The Shifting Dynamics of Israeli–Turkish Relations”, *Policy paper Nr. 189*, Hellenic Foundation for European & Foreign Policy (ELIAMEP), p. 4. Disponibil la: <https://www.eliamep.gr/wp-content/uploads/2025/10/Policy-paper-189-Grigoriadis-Nisidou-1.pdf>. Accesat pe data de 2 februarie 2026.

³¹ Tziarras, Z., *op. cit.*, p. 32.

³² Prin Convenția de la Montreux (1936), Grecia și Turcia au convenit să-și extindă apele teritoriale până la 6 mile marine. În temeiul Convenției de la Montego Bay, Grecia ar putea însă să le extindă până la 12 mile marine, fapt care nu ar mai permite navelor turce accesul în Marea Egee datorită mulțimii de insule grecești din acea zonă. Vezi Bricout, C. și Laville, M., (2021). „Les relations gréco-turques en eaux troubles”, *Les Cahiers de la Revue Défense Nationale: Les Enjeux de sécurité en Méditerranée orientale*, p. 94 Disponibil la: https://www.defnat.com/pdf/cahiers/CAH086/16.%20Bricout_Laville.pdf. Accesat pe data de 21.01.2026.

³³ United Nations Treaty Collection, *Chapter XXI. Law of the Sea*. Disponibil la: https://treaties.un.org/pages/ViewDetailsIII.aspx?src=TREATY&mtdsg_no=XXI-6&chapter=21&Temp=mtdsg3&clang=en. Accesat pe data de 20.02.2026.

³⁴ Cagaptay, S., (2019). “Why Turkey Is Raising the Stakes in the East Mediterranean”, *PolicyWatch 3210, The Washington Institute for Near East Policy*, 4 noiembrie. Disponibil la: <https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/why-turkey-raising-stakes-east-mediterranean>. Accesat pe data de 4.02.2026.

³⁵ Acer, Y., (2021). “Turkey’s Legal Approach to Maritime Boundary Delimitation in the Eastern Mediterranean Sea”, *Insight Turkey*, Vol. 23, nr. 1, pp. 100, 103-104. Disponibil la: <https://www.insightturkey.com/articles/turkeys-legal-approach-to-maritime-boundary-delimitation-in-the-eastern-mediterranean-sea>. Accesat pe data de 2.02.2026.

³⁶ Tziarras, Z., *op. cit.*, pp. 32-33.

³⁷ *Ibid.*, p. 33.

cu ferwoare de Recep Tayyip Erdoğan, premier al Turciei la momentul respectiv³⁸. Răcirea relațiilor dintre Ankara și Cairo a facilitat consolidarea relațiilor Egiptului cu Cipru. În decembrie 2013, președintele de atunci al Ciprului, Nicos Anastasiades, a semnat un acord cu omologul său egiptean privind exploatarea rezervelor de hidrocarburi din Mediterana de Est. Un an mai târziu, cu ocazia summitului sus-menționat, premierul grec, Antonis Samaras, a declarat că Republica Elenă și Republica Cipru vor fi „ambasadori” ai Egiptului în Uniunea Europeană³⁹, un aspect deosebit de relevant, având în vedere situația internă a Egiptului⁴⁰, precum și problemele sale pe plan extern în acea perioadă. Într-adevăr, Cipru și Grecia au oferit guvernului de la Cairo un sprijin semnificativ prin intermediul instituțiilor europene – care s-a concretizat prin parteneriatul strategic și cuprinzător dintre Egipt și UE (2024) și acordarea unui pachet financiar și de investiții substanțial Egiptului (7,4 miliarde euro pentru perioada 2024-2027)⁴¹.

Prin aceste trilaterale stabilite cu Israelul, pe de o parte, și cu Egiptul, pe de altă parte, Grecia și Cipru și-au extins cooperarea cu aceste țări în domenii precum „cultura, economia, comerțul, turismul, tehnologia, schimbul de informații și securitatea, în sens larg”. Totuși, parteneriatele respective, care țin cont de interesele comune, au o structură flexibilă, „nu se poziționează explicit împotriva Turciei” și nici nu includ o clauză de apărare comună. Proiecția de putere a Turciei, „militarizarea politicii [sale] externe”, precum și eforturile de a obstrucționa exploatarea rezervelor de gaz natural ale Ciprului sunt, totuși, percepute uneori de aceste țări ca o amenințare într-o măsură mai mică sau mai mare⁴².

În vederea coordonării eforturilor de exploatare și comercializare a bogatelor rezerve de hidrocarburi din Mediterana de Est, precum și în vederea creării unei piețe regionale a gazului, deschise investitorilor străini, s-a decis – în ianuarie 2019 – înființarea *Eastern Mediterranean Gas Forum* (Forumul Gazului din Mediterana de Est), o platformă de dialog și cooperare în domeniul energiei, care a dobândit în 2020 statut de organizație internațională în domeniul energiei. Organizația, cu sediul la Cairo, are șapte membri fondatori: Egiptul, Republica Cipru, Grecia, Israelul, Italia, Iordania și Autoritatea Palestiniană. Ulterior, Franța a obținut statutul de membru, iar Uniunea Europeană, Banca Mondială și SUA au dobândit

---

³⁸ Cagaptay, S., (2013). “Erdogan’s Empathy for Morsi”, *The Washington Institute for Near East Policy*, 14 septembrie. Disponibil la: <https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/erdogans-empathy-morsi>. Accesat pe data de 15.02.2026.

³⁹ Tziarras, Z., *op. cit.*, pp. 33-34.

⁴⁰ Pentru detalii suplimentare despre fragmentarea extremă a spectrului politic în perioada post-Mubarak și prevalența tendințelor islamiste, precum și despre scurta perioadă de instabilitate internă care a precedat regimul autoritar al președintelui El-Sisi, văzut actualmente ca „un pilon de stabilitate în regiune”, vezi Lungu, E., (2025). *Modernizare politică și securitate în Orientul Mijlociu și Africa de Nord: eșecuri și provocări în țări ale lumii arabe*, Ed. Cetatea de Scaun, Târgoviște, pp. 154-168.

⁴¹ Egypt Today, (2025). “FM Abdelatty praises Cyprus' support for Egypt in EU Institutions”, 21 mai. Disponibil la: <https://www.egypttoday.com/Article/1/140305/FM-Abdelatty-praises-Cyprus-support-for-Egypt-in-EU-Institutions>; Youssef, E., (2025). “Greece and Egypt remain pillars of stability: Greek FM”, *Ahram online*, 6 august. Disponibil la: <https://english.ahram.org.eg/NewsContentP/1/550850/Egypt/Greece-and-Egypt-remain-pillars-of-stability-Greek.aspx>; State Information Service (SIS), (2026). “From neighborhood to strategic partnership: Egypt’s policy toward the European Continent”, 18 ianuarie. Disponibil la: <https://sis.gov.eg/en/media-center/files/from-neighborhood-to-strategic-partnership-egypt-s-policy-toward-the-european-continent/>. Accesate pe data de 15.02.2026.

⁴² Tziarras, Z., *op. cit.*, pp. 34-35.

statutul de observatori⁴³. Din perspectiva Turciei, *Eastern Mediterranean Gas Forum (EMGF)* este o „inițiativă nerealistă”, lansată cu scopul de „a exclude Turcia din ecuația energiei din Mediterana de Est”⁴⁴.

Turcia a obiectat față de acordurile încheiate de Cipru cu Egipt (17 februarie 2003), Liban (17 ianuarie 2007) și Israel (17 decembrie 2010) în vederea delimitării zonei sale economice exclusive. În încercarea de a conferi o bază legală revendicărilor sale în Mediterana de Est, pe 21 septembrie 2011 Turcia a semnat cu Republica Turcă a Ciprului de Nord (după cum am menționat, entitate recunoscută doar de Turcia la nivel internațional) un acord de delimitare a platoului său continental, iar pe 27 noiembrie 2019 a încheiat cu Libia un acord de delimitare a zonei sale economice exclusive, care acoperă părți din ceea ce ar trebui să fie zonele economice exclusive ale Ciprului și Greciei (a se vedea *Harta I*), pornind de la premisa că insulele nu ar trebui să aibă dreptul la ZEE, ci doar la ape teritoriale (adică, 12 mile marine)⁴⁵. În plus, în decembrie 2024, Turcia și-a anunțat intenția de a semna cu guvernul de la Damasc un acord de delimitare a frontierelor lor maritime, susceptibil să impieteze asupra implementării actualelor proiecte de investiții din Mediterana de Est care exclud Turcia. Reacția binomului Cipru – Grecia a fost promptă: în ianuarie 2025, cele două state au solicitat ca ridicarea sancțiunilor UE impuse Siriei să fie condiționată și de respectarea drepturilor lor în cazul delimitării frontierei maritime a Siriei cu Turcia⁴⁶.

Deși aceste demersuri ale Turciei (și, îndeosebi, MoU cu Libia) au cauzat, pe bună dreptate, profundă îngrijorare și au fost criticate de liderii europeni pentru că „încalcă drepturile suverane ale statelor terțe, nu respectă dreptul mării și nu [pot] produce niciun efect juridic pentru statele terțe”⁴⁷, se cuvine să menționăm că – dintre cele trei concepte juridice esențiale în actualul drept al mării – și anume, *ape teritoriale*, *zonă economică exclusivă* (ZEE) și *platou continental* – doar primul datează din secolul al XVIII-lea. În acea perioadă, lățimea apelor teritoriale putea fi fixată la 3 mile marine de la liniile de bază. În secolul XX, mai exact în anul 1945, președintele american Harry Truman a introdus noțiunea de platou continental, susținând că unui stat litoral ar trebui să i se recunoască dreptul la „o prelungire submarină a teritoriului său terestru”, luând în calcul caracteristici de ordin geologic. Mai mult, între anii 1947-1955, câteva state din America Latină au hotărât să-și extindă zona de suveranitate maritimă la 200 de mile marine în vederea explorării și exploatării resurselor marine și, astfel, a apărut conceptul de zonă economică exclusivă. În acest sens, în 1952, Chile, Ecuador și Peru și-au

---

⁴³ Klotsman, I. și Reich, A., (2025). “The East Mediterranean Gas Forum as a Platform for a Regional Energy Treaty”, *Israel Law Review*, Vol. 58, nr. 1, pp. 87-89. Disponibil la: <https://www.cambridge.org/core/journals/israel-law-review/article/east-mediterranean-gas-forum-as-a-platform-for-a-regional-energy-treaty/>. Accesat pe data de 21.01.2026.

⁴⁴ Tziarras, Z., *op. cit.*, p. 37.

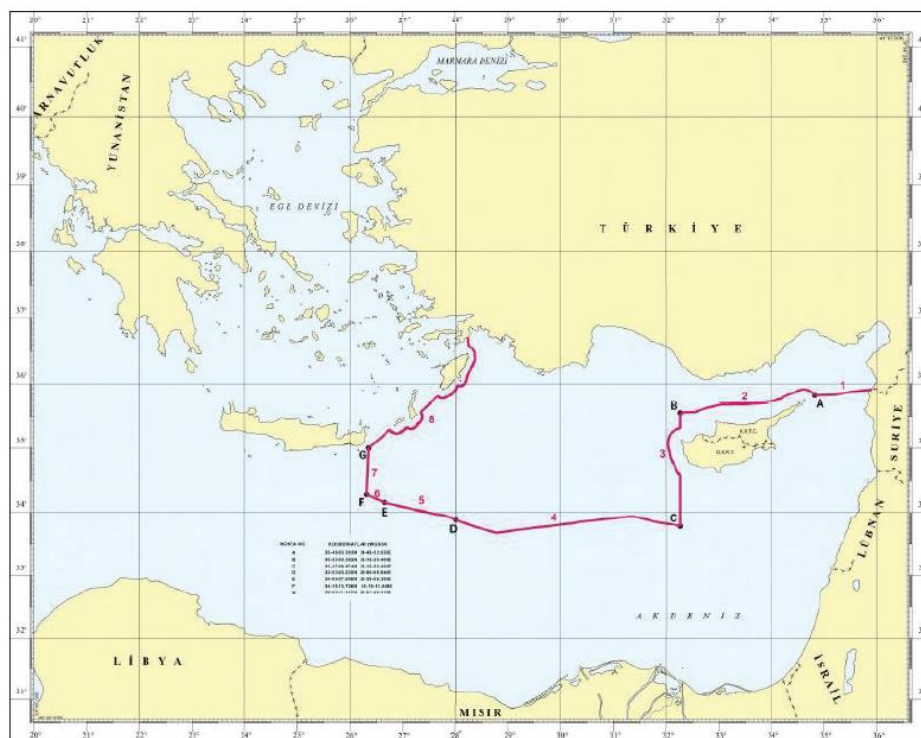
⁴⁵ Acer, Y., *op. cit.*, pp. 101-102.

⁴⁶ Mateescu, D.C., (2025). „Mediterana de Est și Orientul Mijlociu după căderea regimului Assad în Siria - între oportunități de cooperare și provocări regionale”, *Institutul Diplomatic Român*, Policy Paper nr. 42/2025, p. 14. Disponibil la: https://www.idr.ro/publicatii/Mateescu_PP42_RO.pdf.

⁴⁷ Consiliul European, *Concluziile Consiliului European (12 decembrie 2019)*, EUCO 29/19, Bruxelles. Disponibil la: <https://www.consilium.europa.eu/media/41789/12-euco-final-conclusions-ro.pdf>; eKathimerini.com, (2025). “EU foreign policy chief: Turkey-Libya maritime deal violates rights of third countries”, 2 septembrie. Disponibil la: <https://www.ekathimerini.com/politics/foreign-policy/1279654/eu-foreign-policy-chief-turkey-libya-maritime-deal-violates-rights-of-third-countries/>. Accesate pe data de 4 februarie 2026.

delimitat frontierele maritime și au consfințit acordul lor prin semnarea Declarației de la Santiago. În schimb, în 1974, când Islanda a vrut să-și extindă zona exclusivă de pescuit la 50 de mile marine, Curtea Internațională de Justiție (CIJ) nu i-a dat câștig de cauză. Nu exista încă un drept al mării. De-abia în 1982, acesta a fost reglementat prin Convenția ONU de la Montego Bay, care a intrat în vigoare în anul 1994⁴⁸, dar unele state (de exemplu, Turcia, Libia, Siria și Israelul) nu au semnat sau nu au ratificat această convenție, preferând să-și delimiteze frontierele maritime prin intermediul unor tratate bilaterale cu țările vecine⁴⁹.

Harta 1. Frontierele maritime revendicate de Turcia în Mediterana de Est

Sursa: Reprezentanța permanentă a Turciei la ONU; Acer, Y., (2021), op. cit., p. 104.

Ca răspuns la demersurile Turciei, pe 6 august 2020, Grecia și Egiptul au semnat un acord de delimitare a zonelor lor economice exclusive, care acoperă o mare parte din zonele de jurisdicție maritimă stabilite prin memorandumul de înțelegere (MoU) semnat de Libia și Turcia pe 27 noiembrie 2019. Turcia vrea să fie aplicat „principiul liniei mediane” în delimitarea frontierelor maritime, iar Grecia aplică „principiul echidistanței”, care Turciei i se pare inechitabil⁵⁰.

După cum reiese și din Harta 2, Ankara consideră că Republica Turcă a Ciprului de Nord (entitate aflată sub ocupație militară turcă din anul 1974 și nerecunoscută la nivel internațional) ar trebui să aibă dreptul la exploatarea resurselor de hidrocarburi din zona economică exclusivă a Ciprului și, pe baza acestor argumente neîntemeiate juridic, împiedică

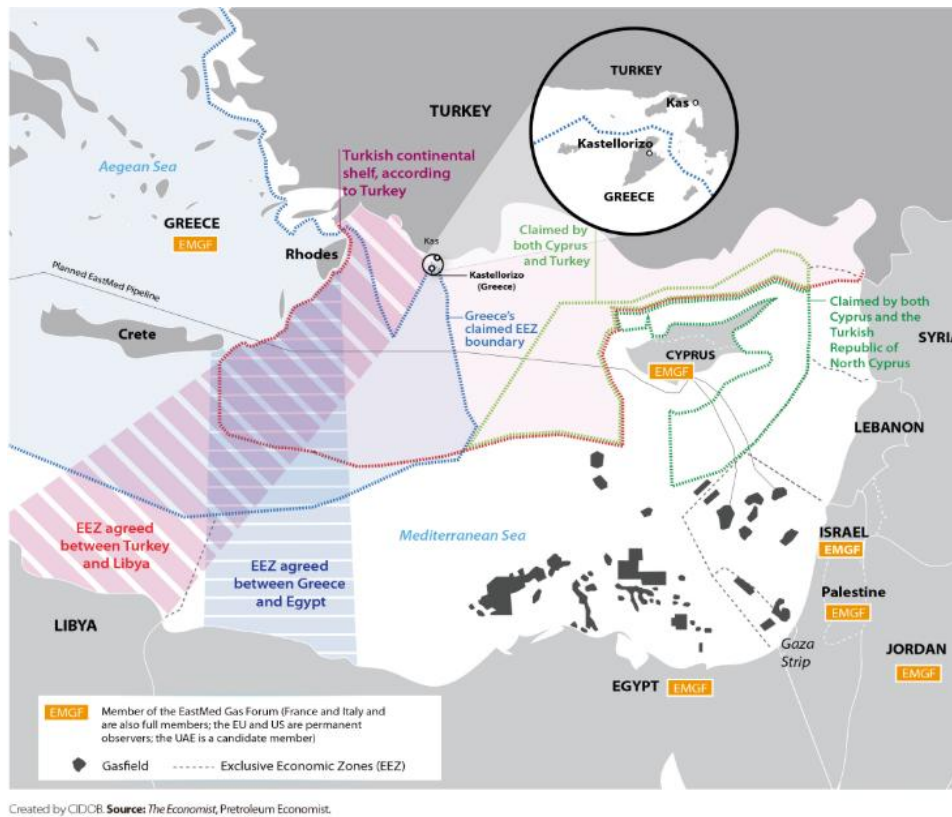
⁴⁸ Bricout, C., și Laville, M., *op. cit.*, pp. 91-92.

⁴⁹ *Ibid.*, p. 93. Klotsman, I. și Reich, A., *op. cit.*, p. 94.

⁵⁰ Acer, Y., *op. cit.*, pp. 102-105.

exploatarea resurselor respective, încercând frecvent să-și trimită propriile nave de foraj în zonă⁵¹.

Harta 2. Divergențele cu privire la delimitarea zonelor economice exclusive în Mediterana de Est

Sursa: CIDOB, <https://www.cidob.org/en/publications/eu-and-eastern-mediterranean-how-deal-turkey>.

Întrucât, în anul 1987, SUA a impus Ciprului un embargo asupra armelor – embargo ridicat de-abia în anul 2023⁵² – Republica Cipru nu-și poate apăra singură integritatea teritorială și frontierele maritime, deși forțele sale armate – *Garda Națională* – includ și un Comandament naval (care dispune, însă, doar de o navă militară și șapte nave de patrulare). Așadar, se bazează, în general, pe sprijinul acordat de forțelor armate, aeriene și navale ale Greciei. Totuși,

⁵¹ Euronews, (2019). “EU expresses 'grave concern' as second Turkish ship plans to drill off Cyprus”, 8 iulie. Disponibil la: <https://www.euronews.com/2019/07/08/eu-expresses-grave-concern-as-second-turkish-ship-plans-to-drill-off-cyprus>; French Embassy in Nicosia, (2019). “New Turkish drilling in Cyprus’s EEZ - statement of the spokesperson”, 5 octombrie. Disponibil la: <https://cy.ambafrance.org/New-turkish-drilling-in-Cyprus-s-EEZ-statement-of-the-spokesperson>; eKathimerini.com, (2019). “Turkish drillship sails away from Cyprus’ EEZ”, 31 octombrie. Disponibil la: <https://www.ekathimerini.com/news/245995/turkish-drillship-sails-away-from-cyprus-eez/>; Tanchum, M., (2020). “Europe: One side of the eastern Mediterranean fault lines”, *European Council on Foreign Relations*. Disponibil la: https://ecfr.eu/special/eastern_med/europe; CyprusMail, (2025). “Turkey plans to start drilling for gas off Cyprus ‘in near future’”, 22 aprilie. Disponibil la: <https://cyprus-mail.com/2025/04/22/turkey-plans-to-start-drilling-for-gas-off-cyprus-in-near-future/>; Giannopoulos, B., (2026). “Turkey Prepares Provocative Seismic Surveys and Drilling in Eastern Mediterranean: New Threats to Cyprus EEZ in 2026”, *Greek City Times*, 14 ianuarie. Disponibil la: <https://greekcitytimes.com/2026/01/14/turkey-prepares-provocative-seismic-surveys-and-drilling-in-eastern-mediterranean-new-threats-to-cyprus-eez-in-2026/>. Accesate la data de 4 februarie 2026.

⁵² Aljazeera, (2022). “Turkey condemns US decision to lift Cyprus arms embargo”, 17 septembrie. Disponibil la: <https://www.aljazeera.com/news/2022/9/17/turkey-condemns-us-decision-to-lift-cyprus-arms-embargo>. Accesat la data de 5 februarie 2026.

în ultimii ani, la patrularea apelor sale teritoriale și a ZEE participă uneori nave și/sau aeronave ale Franței, Italiei și Israelului⁵³.

Totodată, Cipru speră că apropierea de SUA – facilitată, într-o primă fază, prin consolidarea relațiilor cu Israelul, dar nu în detrimentul relațiilor sale bune cu lumea arabă – și interesul administrației Trump pentru promovarea păcii, stabilității și prosperității în regiunea Mediteranei de Est vor contribui implicit și la întărirea securității sale. În decembrie 2019, președintele Donald Trump a semnat *Legea privind Parteneriatul pentru energie și securitate în Mediterana de Est (Eastern Mediterranean Security and Energy Partnership Act)*⁵⁴, care reflectă „o recalibrare cuprinzătoare a politicii economice, militare și diplomatice” a Statelor Unite față de Mediterana de Est și susține „o alianță puternică și prosperă” cu Grecia, Israel și Cipru⁵⁵.

Mai mult, în 2024, SUA și Cipru au semnat un acord-cadru de cooperare în domeniul apărării pentru a reacționa mai eficient la crizele umanitare regionale și la problemele de securitate, inclusiv la cele provocate de schimbările climatice. Cu acel prilej, fostul Secretar adjunct al Apărării pentru Afaceri de Securitate Internațională, Celeste Wallander, a declarat că „Republica Cipru este un partener puternic al Statelor Unite în Europa și în Mediterana de Est și că joacă un rol esențial la intersecția dintre Europa, Africa de Nord și Orientul Mijlociu⁵⁶. De altfel, în contextul recente crize umanitare din Fâșia Gaza, la Forumul pentru Pace de la Paris (10-11 noiembrie 2023), organizat de președintele francez Emmanuel Macron, președintele cipriot Nikos Christodoulides prezentase Planul Amalthea (denumit după mama adoptivă a lui Zeus) cu scopul creării unui coridor maritim pentru a transporta din Portul Limassol (cel mai mare port al Ciprului) în Gaza ajutor umanitar din partea Ciprului și a donatorilor internaționali⁵⁷. Inițiativa Amalthea, lansată pe data de 2 ianuarie 2024, continuă și în prezent și „evidențiază rolul fundamental al Ciprului în cultivarea unor relații mai strânse între Orientul Mijlociu și Europa, o prioritate-cheie a [actualei] Președinții cipriote a Consiliului Uniunii Europene”⁵⁸. Este de menționat și că, din perspectiva actualelor evoluții

---

⁵³ Parente, G., (2025). “The Republic of Cyprus and the European Union’s Maritime Security: A Case Study on Diplomatic Leadership and Strategic Influence in Maritime Affairs”, *The Cyprus Review*, Vol. 37, nr. 1, pp. 68, 71; Evripidou, S., (2025). “Patrolling the Eastern Mediterranean”, *Politis*, 19 septembrie. Disponibil la: <https://en.politis.com.cy/globe/globe-our-neighbourhood/957875/patrolling-the-eastern-mediterranean>; The Maritime Executive, (2025). “Cyprus, Greece and Israel Quietly Strengthen Their Mediterranean Alliance”, 31 decembrie. Disponibil la: <https://maritime-executive.com/article/cyprus-greece-and-israel-quietly-strengthen-their-mediterranean-alliance>. Accesate la data de 18 februarie 2026.

⁵⁴ Tziarras, Z., *op. cit.*, pp. 40-44.

⁵⁵ American Hellenic Council of California, (2019). “The Eastern Mediterranean Security and Energy Partnership Act is signed by President Trump”, 21 decembrie. Disponibil la: <https://americanhellenic.org/the-eastern-mediterranean-security-and-energy-partnership-is-signed/>. Accesat la data de 5 februarie 2026.

⁵⁶ Voice of America (VOA)/Associated Press, (2024). “Cyprus, US sign defense deal outlining ways to tackle regional crises”, 9 septembrie. Disponibil la: <https://www.voanews.com/a/cyprus-us-sign-defense-deal-outlining-ways-to-tackle-regional-crises/777404.html>. Accesat la data de 5 februarie 2026.

⁵⁷ Parente, G., *op. cit.*, p. 73.

⁵⁸ Cyprus Presidency/Council of the European Union, (2026). “The College of Commissioners held consultations with the Cyprus Government”, 15 ianuarie. Disponibil la: <https://cyprus-presidency.consilium.europa.eu/en/news/the-college-of-commissioners-held-consultations-with-the-cyprus-government/>. Accesat la data de 5 februarie 2026.

dramatice din Orientul Mijlociu, Cipru – greu încercat de-a lungul istoriei sale – își dorește să rămână un pilon de stabilitate și o punte de ajutor umanitar în Mediterana de Est⁵⁹.

3. Securitatea maritimă – o prioritate-cheie a politicii externe, inclusă pe agenda celor două președinții cipriote ale Consiliului Uniunii Europene

Pe lângă aprofundarea recentă a relației cu SUA, Cipru are o abordare activă și la nivel european, care s-a concretizat deja printr-o serie de inițiative importante. În cele ce urmează, vom prezenta cele mai semnificative decizii luate de Cipru din poziția de stat membru UE și din cea de stat care a deținut și deține președinția rotativă a Consiliului UE (în primul semestru al anului 2026), cu accent pe securitatea maritimă.

Deși nu are o flotă militară modernă, **Ciprul are a treia cea mai mare flotă comercială din Uniunea Europeană⁶⁰ și a douăsprezecea la nivel mondial.** În perioada 2023-2025, industria de transport maritim a Ciprului a reprezentat circa 7% din PIB-ul său⁶¹. Securitatea maritimă este, în consecință, esențială pentru acest stat insular mediteranean și, de aceea, din anul 2008 și până în prezent, ofițeri din cadrul Comandamentului naval al Ciprului au participat la patru misiuni de securitate maritimă ale Uniunii Europene – Atalanta, Sofia, Irini și Aspides⁶² – nu însă în teatrul de operații, ci la cartierul general al misiunilor respective, și anume: la Northwood, în Regatul Unit, înainte de Brexit, și apoi la baza navală Rota din Spania pentru misiunea anti-piraterie EUNAVFOR Somalia Atalanta; la Centocelle, în Roma, Italia, pentru misiunile EUNAVFOR Med Sofia – care s-a încheiat în 2020 – și EUNAVFOR Med Irini, și în Larissa, Grecia, pentru misiunea EUNAVFOR Aspides, menită să ofere protecție împotriva atacurilor lansate asupra navelor de către rebelii Houthi în Marea Roșie⁶³. Participarea personalului militar cipriot la aceste misiuni reprezintă un gest simbolic de solidaritate cu partenerii europeni și un exemplu de „diplomație navală”, dar și o oportunitate pentru Cipru „să colaboreze îndeaproape, la cel mai înalt nivel militar și strategic” cu țări care aplică „standardele și procedurile NATO”⁶⁴.

În iulie 2012, când a preluat pentru prima oară președinția rotativă a Consiliului Uniunii Europene, Cipru s-a concentrat pe susținerea unei politici maritime integrate a Uniunii Europene, o problemă care fusese abordată tangențial și de președințiile anterioare, asumate de Polonia (iulie-decembrie 2011) și respectiv Danemarca (ianuarie-iunie 2012)⁶⁵. Prezentarea Declarației de la Limassol (8 octombrie 2012) – „O Agendă marină și maritimă pentru creștere

---

⁵⁹ Iliadi, T., (2026). “Κύπρος: Σταθερός πύλωνας ασφάλειας και ανθρωπιστικής συνεισφοράς εν μέσω περιφερειακής κρίσης” (*Cyprus: A stable pillar of security and humanitarian contribution amid a regional crisis*), *Euronews*, 1 martie. Disponibil la: <https://gr.euronews.com/2026/03/01/kypros-sta8eros-pylwnas-asfaleias-kai-an8rwpistikhs-syneisforas-en-mesw-perifereiakhs-kri>. Accesat pe data de 3.03.2026.

⁶⁰ Parente, G., *op. cit.*, p. 70.

⁶¹ Yiannakou, D., (2025). “Cyprus shipping charts a course for growth”, *KNEWS (The English Edition of Kathimerini Cyprus)*, 14 decembrie. Disponibil la: <https://knews.kathimerini.com.cy/en/business/cyprus-shipping-charts-a-course-for-growth>. Accesat la data de 6 februarie 2026.

⁶² În limba greacă, Irini (*ειρήνη*) înseamnă „pace”, iar Aspides (*ασπίδες*) înseamnă „scuturi”.

⁶³ Parente, G., *op. cit.*, pp. 63, 69.

⁶⁴ *Ibid.*, pp. 71-72.

⁶⁵ *Ibid.*, pp. 63-64.

și locuri de muncă”⁶⁶ – a marcat un punct de cotitură în viziunea Uniunii despre importanța securității maritime și a dimensiunii umane a acesteia. Declarația de la Limassol propunea o strategie sustenabilă pentru promovarea economiei albastre a Uniunii Europene prin dezvoltarea comunităților costiere și punea accent pe domenii precum „transportul maritim, energia regenerabilă din mediul marin, pescuit și turism”⁶⁷.

Securitatea maritimă constituie o prioritate și pe agenda actualei Președinții cipriote a Consiliului Uniunii Europene. Protejarea frontierelor maritime ale Uniunii și a infrastructurii critice, siguranța rutelor maritime, libertatea de navigație și respectarea dreptului mării, în conformitate cu Convenția ONU de la Montego Bay, fiind aspecte-cheie pentru economia și securitatea UE și a cetățenilor săi. Președinția cipriotă va promova implementarea Strategiei UE în materie de securitate maritimă (adoptată în 2014 și revizuită în 2023), prin consolidarea cooperării cu „parteneri din regiuni precum Marea Roșie, Cornul Africii, Golful Persic și Indo-Pacific”⁶⁸.

4. Viitorul Mediteranei de Est – o ecuație cu multe variabile

În pofida demersurilor admirabile ale diplomației cipriote și a susținerii de care se bucură din partea Uniunii Europene și a noilor săi parteneri (Israelul, Egiptul și Statele Unite) cu care și-a consolidat relațiile, perspectivele exploatarii bogatelor resurse de hidrocarburi din zona sa economică exclusivă sunt reduse deocamdată. Turcia condiționează exploatarea lor de soluționarea chestiunii cipriote⁶⁹ și încearcă să obstrucționeze activitățile din ZEE a Ciprului.

Cu toate acestea, pe 14 februarie 2025, guvernul de la Nicosia și un consorțiu condus de Chevron au convenit asupra actualizării planului de exploatare a zăcămintului Aphrodite, care – pe lângă o unitate de producție plutitoare – va implica și construirea unei conducte care să faciliteze exportarea gazului în Egipt⁷⁰. „Triunghiul energiei” (Cipru-Grecia-Israel), care „a devenit un pătrat” prin asocierea Egiptului la proiectele energetice din regiunea Mediteranei de Est, ar avea un potențial major pentru aprovizionarea cu energie a Uniunii Europene⁷¹, dacă nu i-ar sta în cale Turcia, care își dorește să devină un hub energetic. Nu putem decât să sperăm

---

⁶⁶ Cyprus Presidency of the Council of the European Union, (2012). “Declaration of the European Ministers responsible for the Integrated Maritime Policy and the European Commission, on a Marine and Maritime Agenda for growth and jobs the “Limassol Declaration”. Disponibil la: https://www.marineboard.eu/sites/marineboard.eu/files/public/images/LIMASSOL_DECLARATION_2012.pdf ; European Commission, (2012). “The Limassol Declaration – A Marine and Maritime Agenda for Growth and Jobs”, 26 octombrie. Disponibil la: https://maritime-forum.ec.europa.eu/contents/limassol-declaration-marine-and-maritime-agenda-growth-and-jobs_en. Accesate la data de 6 februarie 2026.

⁶⁷ Parente, G., *op. cit.*, pp. 65-66.

⁶⁸ Cyprus Presidency of the Council of the European Union, (2026). “Priorities – An Autonomous Union. Open to the World”. Disponibil la: <https://cyprus-presidency.consilium.europa.eu/en/programme/priorities/>. Accesat la data de 6 februarie 2026.

⁶⁹ În legătură cu dificultățile soluționării chestiunii cipriote, vezi Ghețu, C., (2025). „Ciprioții turci și invadarea Ciprului de către Turcia”, în volumul colectiv *Geopolitica Turciei în secolul al XXI-lea. Strategii, conflicte și ambiții globale*, coord. Lungu E., Ed. Cetatea de Scaun, pp. 258-275.

⁷⁰ Reuters, (2025). “Cyprus and Chevron-led group agree on updated plan for offshore field”, 14 februarie. Disponibil la: <https://www.reuters.com/business/energy/cyprus-chevron-led-group-agree-updated-plan-offshore-field-2025-02-14/>. Accesat pe data de 13.02.2026.

⁷¹ Mateescu, D.C., *op. cit.*, p. 14.

că Turcia nu va deveni o nouă Eris – zeiță a discordiei în mitologia greacă – vindicativă pentru excluderea sa din aceste proiecte.

Turcia rămâne un actor regional important, cu posibilități crescânde de proiecție a puterii sale militare⁷². Poate tocmai din cauză că relațiile Tel Avivului cu Ankara s-au deteriorat progresiv după operațiunea „Plumb topit” (2008), desfășurată de Israel în Fâșia Gaza, și mai ales după atacul lansat de Hamas asupra Israelului în octombrie 2023⁷³, SUA dorește ca Turcia să facă parte și din Comitetul executiv al Consiliului Păcii, care va supraveghea, timp de doi ani, reconstrucția Fâșiei Gaza, deși această perspectivă nu pare să-l încante pe premierul israelian Benjamin Netanyahu⁷⁴. În ciuda eforturilor Turciei de a-și normaliza relațiile cu Israelul (din anul 2022 și până în octombrie 2023, când relațiile lor s-au răcit din nou) și cu Egiptul (din anul 2022 și până în prezent⁷⁵), interesele economice și strategice ale acestor două state converg mai bine cu cele ale Ciprului și Greciei.

De altfel, trilaterală Grecia-Cipru-Israel a început să integreze și aspecte ce țin de cooperarea în domeniul militar, prin transfer de tehnologie militară, exerciții militare comune (care să asigure interoperabilitatea) și planificare în domeniul apărării, ca reacție la asertivitatea Ankarei și la doctrina „Patriei albastră” (*Mavi Vatan*)⁷⁶.

Este greu de anticipat cum va evolua situația în Mediterana de Est întrucât interesele Ciprului și Greciei, pe de o parte, și ale Turciei, pe de altă parte, sunt greu de conciliat. Mai mult, în ultimii ani, aceste țări – și, îndeosebi, Turcia – par să se fi angajat într-o veritabilă cursă a înarmărilor. Din 2020 și până în prezent, Turcia s-a concentrat pe consolidarea capacității sale militare, investind mult în industria sa de apărare⁷⁷ și exportând tehnică militară⁷⁸, iar Cipru și Grecia încearcă, de asemenea, să-și modernizeze capacitățile militare prin achiziția de tehnică militară (în special din SUA și din Israel) și prin instalarea unor sisteme

---

⁷² International Institute for Strategic Studies (IISS), (2023). *Turbulence in the Eastern Mediterranean: Geopolitical, Security and Energy Dynamics*, cap. I – “Geopolitics: Fragmentation, Competition and the Persistence of Conflict”, p. 14. Disponibil la: <https://www.iiss.org/publications/strategic-dossiers/strategic-dossier-preview-turbulence-in-the-eastern-mediterranean/>. Accesat pe data de 8.01.2026.

⁷³ Pentru mai multe detalii despre evoluția relațiilor din Israel și Turcia („prima țară cu majoritate musulmană care a recunoscut statul Israel”, încă din anul 1949), vezi Burghelea, E.I., (2025). „Turcia și Israelul: o relație oscilantă” în *Geopolitica Turciei în secolul al XXI-lea. Strategii, conflicte și ambiții globale*, op. cit., pp. 356-371.

⁷⁴ Magid, J., (2026). “Despite concerns, PM’s reliance on Trump left him no choice but to join Board of Peace”, *Times of Israel*, 23 ianuarie. Disponibil la: <https://www.timesofisrael.com/despite-concerns-pms-reliance-on-trump-left-him-no-choice-but-to-join-board-of-peace/>. Accesat pe data de 13.02.2026.

⁷⁵ International Institute for Strategic Studies (IISS), op. cit., pp. 19-20, 23-24; RFI/AFP, (2024). “Turkey and Egypt turn ‘new leaf’ as Erdogan visits Cairo”, 14 februarie, Disponibil la: <https://www.rfi.fr/en/international-news/20240214-turkey-and-egypt-turn-new-leaf-as-erdogan-visits-cairo>; Hendawi, H., (2026). “Egypt and Turkey to upgrade relations to ‘strategic’ level during Erdogan’s Cairo visit”, *The National*, 4 februarie. Disponibil la: <https://www.thenationalnews.com/news/mena/2026/02/04/egypt-and-turkey-to-upgrade-relations-to-strategic-level-during-erdogans-cairo-visit/>. Accesate pe data de 18.02.2026.

⁷⁶ Potera, N., (2026). “Cyprus–Greece–Israel: cooperation in the face of Turkey’s power”, *Defence24.com*, 17 februarie. Disponibil la: <https://defence24.com/geopolitics/cyprus-greece-israel-cooperation-in-the-face-of-turkeys-power>. Accesat pe data de 18.02.2026.

⁷⁷ Isac, M., (2025). „Doctrina Mavi Vatan și noua Turcie: de la putere regională la ambiții globale”, *Karadeniz Press*, 28 mai. Disponibil la: <https://karadeniz-press.ro/doctrina-mavi-vatan-si-noua-turcie-de-la-putere-regionala-la-ambitii-globale>. Accesat pe data de 18.02.2026.

⁷⁸ Egeresi, Z., și Pénczváltó, N., op. cit., pp. 26-41.

de apărare aeriană (cel din Grecia va fi denumit „Scutul lui Ahile”⁷⁹), capabile să doboare inclusiv dronele. Bineînțeles, Cipru și Grecia încearcă pe această cale, precum și prin consolidarea relațiilor lor cu Israelul și Statele Unite, să descurajeze un potențial atac din partea Turciei. Cu toate acestea, escaladarea militară din Orientul Mijlociu, care are un uriaș potențial destabilizator nu numai la nivel regional, ci și la nivel global, lasă, deocamdată, într-un con de umbră antagonismul dintre Ankara, Nicosia și Atena⁸⁰.

Deși guvernul de la Nicosia nu consideră că Republica Cipru a fost direct vizată de Iran prin atacul asupra bazei britanice Akrotiri, solidaritatea manifestată de alte state membre UE (în special, de către Franța și Grecia) față de Cipru contribuie în mod semnificativ la consolidarea sentimentului de siguranță al cetățenilor ciprioți, fregatele și sistemul de apărare antiaeriană desfășurate în zonă având un rol strict defensiv⁸¹.

Bibliografie

- Abulafia, D., (2014). *Marea cea Mare: o istorie umană a Mediteranei*, trad. de Ionescu Georgeta-Anca, Ionescu Marieva-Cătălina și Duran Denisa, Ed. Humanitas, pp. 19, 654-655.
- Acer, Y., (2021). “Turkey’s Legal Approach to Maritime Boundary Delimitation in the Eastern Mediterranean Sea”, *Insight Turkey*, Vol. 23, nr. 1, pp. 100-105. Disponibil la: <https://www.insightturkey.com/articles/turkeys-legal-approach-to-maritime-boundary-delimitation-in-the-eastern-mediterranean-sea>. Accesat pe data de 2.02.2026.
- Aljazeera, (2022). “Turkey condemns US decision to lift Cyprus arms embargo”, 17 septembrie. Disponibil la: <https://www.aljazeera.com/news/2022/9/17/turkey-condemns-us-decision-to-lift-cyprus-arms-embargo>. Accesat la data de 5 februarie 2026.
- American Hellenic Council of California, (2019). “The Eastern Mediterranean Security and Energy Partnership Act is signed by President Trump”, 21 decembrie. Disponibil la: <https://americanhellenic.org/the-eastern-mediterranean-security-and-energy-partnership-is-signed/>. Accesat la data de 5 februarie 2026.
- Ball, S., (2009). *The Bitter Sea: The Struggle for Mastery in the Mediterranean (1935-1949)*, Londra, HarperPress. Disponibil la: <https://archive.org/details/bitterseastruggl0000ball>.
- BBC, (2016). “Mavi Marmara: Why did Israel stop the Gaza flotilla?”, 27 iunie. Disponibil la: <https://www.bbc.com/news/10203726>. Accesat pe data de 20 februarie 2026.

---

⁷⁹ Potera, N., *op. cit.*

⁸⁰ Morphakis, J. (2026). “Erdogan vows Turkey will respond to threats, cites Cyprus as warning”, *CyprusMail*, 11 martie. Disponibil la: <https://cyprus-mail.com/2026/03/11/erdogan-vows-turkey-will-respond-to-threats-cites-cyprus-as-warning>. Accesat pe data de 13.03.2026.

⁸¹ Presidency of the Republic, (2026). “President of the Republic of Cyprus: Cyprus is not involved in military operations in any way”, 9 martie. Disponibil la: <https://www.gov.cy/en/president-of-the-republic-presidency/president-of-the-republic-of-cyprus-cyprus-is-not-involved-in-military-operations-in-any-way/>; Nedos, V., (2026). “Greece builds strategic security arc”, eKathimerini.com, 8 martie. Disponibil la: <https://www.ekathimerini.com/politics/foreign-policy/1297358/greece-builds-strategic-security-arc/>. Accesate pe data de 13.03.2026.

- Berti, A., (2025). “The Geopolitical Importance of Cyprus: Turkish and British Military Presence on EU Territory”, *Finabel*, august, pp. 1, 6-7. Disponibil la: <https://finabel.org/wp-content/uploads/2025/08/IF-Andrea-Berti-August-2025.pdf>. Accesat pe data de 20.01.2026.
- Bricout, C. și Laville, M., (2021). „Les relations gréco-turques en eaux troubles”, *Les Cahiers de la Revue Défense Nationale: Les Enjeux de sécurité en Méditerranée orientale*, pp. 91-94. Disponibil la: https://www.defnat.com/pdf/cahiers/CAH086/16.%20Bricout_Laville.pdf. Accesat pe data de 21.01.2026).
- Burghilea, E.I., (2025). „Turcia și Israelul: o relație oscilantă” în *Geopolitica Turciei în secolul al XXI-lea. Strategii, conflicte și ambiții globale*, coord. Lungu E., Ed. Cetatea de Scaun, pp. 356-371.
- Cagaptay, S., (2013). “Erdogan’s Empathy for Morsi”, *The Washington Institute for Near East Policy*, 14 septembrie. Disponibil la: <https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/erdogans-empathy-morsi>. Accesat pe data de 15.02.2026.
- Cagaptay, S., (2019). “Why Turkey Is Raising the Stakes in the East Mediterranean”, *PolicyWatch 3210*, *The Washington Institute for Near East Policy*, 4 noiembrie. Disponibil la: <https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/why-turkey-raising-stakes-east-mediterranean>. Accesat pe data de 4.02.2026.
- Cid, M., (2017). “The history of Cyprus and its geostrategic importance during the Cold War”, *Revista de Estudos Internacionais (REI)*, Vol. 8, nr. 1, pp. 119-131. Disponibil la: <https://revista.uepb.edu.br/REI/en/article/view/3034/2772>. Accesat pe data de 12.02.2026.
- Cleaver, T., (2025). “Turkish Cypriots commemorate anniversary of Ataturk’s death”, *CyprusMail*, 10 noiembrie. Disponibil la: <https://cyprus-mail.com/2025/11/10/turkish-cypriots-commemorate-anniversary-of-ataturks-death>. Accesat pe data de 3.03.2026.
- CyprusMail, (2009). ‘It not as if we don’t have enough statues of Ataturk and flags’, 8 iulie. Disponibil la: <https://archive.cyprus-mail.com/2009/07/08/it-not-as-if-don-t-we-have-enough-statues-of-ataturk-and-flags/>. Accesat pe data de 3.03.2026.
- Consiliul European, *Concluziile Consiliului European (12 decembrie 2019)*, EUCO 29/19, Bruxelles. Disponibil la: <https://www.consilium.europa.eu/media/41789/12-euco-final-conclusions-ro.pdf>. Accesat pe data de 4 februarie 2026.
- CyprusMail, (2025). “Turkey plans to start drilling for gas off Cyprus ‘in near future’”, 22 aprilie. Disponibil la: <https://cyprus-mail.com/2025/04/22/turkey-plans-to-start-drilling-for-gas-off-cyprus-in-near-future>. Accesat la data de 4 februarie 2026.
- Cyprus Presidency of the Council of the European Union, (2026). “The College of Commissioners held consultations with the Cyprus Government”, 15 ianuarie. Disponibil la: <https://cyprus-presidency.consilium.europa.eu/en/news/the-college-of-commissioners-held-consultations-with-the-cyprus-government/>. Accesat la data de 5 februarie 2026.
- Cyprus Presidency of the Council of the European Union, (2026). “Priorities – An Autonomous Union. Open to the World”. Disponibil la: <https://cyprus-presidency.consilium.europa.eu/en/programme/priorities/>. Accesat la data de 6 februarie 2026.
- Cyprus Presidency of the Council of the European Union, (2012). “Declaration of the European Ministers responsible for the Integrated Maritime Policy and the European Commission, on a Marine and Maritime Agenda for growth and jobs the “Limassol Declaration”. Disponibil la:

https://www.marineboard.eu/sites/marineboard.eu/files/public/images/LIMASSOL_DECLARATION_2012.pdf. Accesat la data de 6 februarie 2026.

- DW, (2015). “Russia and Cyprus sign military deal”, 26 februarie. Disponibil la: <https://www.dw.com/en/russia-and-cyprus-sign-military-deal-for-mediterranean-ports/a-18282114>. Accesate pe data de 13.02.2026.
- Egeresi, Z., și Pénczváltó, N., (2025). “Turkish Techno-Nationalism in the Making: The Rise of the Defence Industry and its Political Instrumentalisation”, *Romanian Journal of European Affairs*, Vol. 25, nr. 2, p. 27. Disponibil la: https://rjea.ier.gov.ro/wp-content/uploads/2025/12/RJEA_vol.-25_no.-2_2025_Article-2.pdf.
- Egypt Today, (2025). “FM Abdelatty praises Cyprus' support for Egypt in EU Institutions”, 21 mai. Disponibil la: <https://www.egypttoday.com/Article/1/140305/FM-Abdelatty-praises-Cyprus-support-for-Egypt-in-EU-Institutions>. Accesat pe data de 15.02.2026.
- eKathimerini.com, (2025). “EU foreign policy chief: Turkey-Libya maritime deal violates rights of third countries”, 2 septembrie. Disponibil la: <https://www.ekathimerini.com/politics/foreign-policy/1279654/eu-foreign-policy-chief-turkey-libya-maritime-deal-violates-rights-of-third-countries/>. Accesat pe data de 4 februarie 2026.
- eKathimerini.com, (2019). “Turkish drillship sails away from Cyprus' EEZ”, 31 octombrie. Disponibil la: <https://www.ekathimerini.com/news/245995/turkish-drillship-sails-away-from-cyprus-eez/>. Accesat la data de 4 februarie 2026.
- Euronews, (2019). “EU expresses 'grave concern' as second Turkish ship plans to drill off Cyprus”, 8 iulie. Disponibil la: <https://www.euronews.com/2019/07/08/eu-expresses-grave-concern-as-second-turkish-ship-plans-to-drill-off-cyprus>. Accesat la data de 4 februarie 2026.
- European Commission, (2012). “The Limassol Declaration – A Marine and Maritime Agenda for Growth and Jobs”, 26 octombrie. Disponibil la: https://maritime-forum.ec.europa.eu/contents/limassol-declaration-marine-and-maritime-agenda-growth-and-jobs_en. Accesat la data de 6 februarie 2026.
- Evripidou, S., (2025). “Patrolling the Eastern Mediterranean”, *Politis*, 19 septembrie. Disponibil la: <https://en.politis.com.cy/globe/globe-our-neighbourhood/957875/patrolling-the-eastern-mediterranean>. Accesat la data de 18 februarie 2026.
- French Embassy in Nicosia, (2019). “New Turkish drilling in Cyprus's EEZ - statement of the spokesperson”, 5 octombrie. Disponibil la: <https://cy.ambafrance.org/New-turkish-drilling-in-Cyprus-s-EEZ-statement-of-the-spokesperson>. Accesat la data de 4 februarie 2026.
- Gelopoulos, L., (2025). “The Legacy of Empires: How Cyprus Became a Geopolitical Prize”, *Greek Reporter*, 10 aprilie. Disponibil la: <https://greekreporter.com/2025/04/10/cyprus-geopolitical-prize/>. Accesat pe data de 11.02.2026.
- Ghețu, C., (2025). „Ciprioții turci și invadarea Ciprului de către Turcia”, în *Geopolitica Turciei în secolul al XXI-lea. Strategii, conflicte și ambiții globale*, coord. Lungu E., Ed. Cetatea de Scaun, pp. 258-275.
- Giannopoulos, B., (2026). “Turkey Prepares Provocative Seismic Surveys and Drilling in Eastern Mediterranean: New Threats to Cyprus EEZ in 2026”, *Greek City Times*, 14 ianuarie. Disponibil la: <https://greekcitytimes.com/2026/01/14/turkey-prepares-provocative-seismic-surveys-and-drilling-in-eastern-mediterranean-new-threats-to-cyprus-eez-in-2026/>. Accesat la data de 4 februarie 2026.

- Grigoriadis, I. și Nisidou, E., (2025). “Indispensable Enemies: The Shifting Dynamics of Israeli–Turkish Relations”, *Policy paper Nr. 189*, Hellenic Foundation for European & Foreign Policy (ELIAMEP), p. 4. Disponibil la: <https://www.eliamep.gr/wp-content/uploads/2025/10/Policy-paper-189-Grigoriadis-Nisidou-1.pdf>. Accesat pe data de 2 februarie 2026.
- Gov.cy, (2024). Address by the President of the Republic of Cyprus, Mr Nikos Christodoulides, at the plenary of the United Nations General Assembly, 25 septembrie. Disponibil la: <https://www.gov.cy/en/speeches/address-by-the-president-of-the-republic-of-cyprus-mr-nikos-christodoulides-at-the-plenary-of-the-united-nations-general-assembly/>. Accesat pe data de 3.03.2026.
- Hendawi, H., (2026). “Egypt and Turkey to upgrade relations to 'strategic' level during Erdogan's Cairo visit”, *The National*, 4 februarie. Disponibil la: <https://www.thenationalnews.com/news/mena/2026/02/04/egypt-and-turkey-to-upgrade-relations-to-strategic-level-during-erdogans-cairo-visit/>. Accesat pe data de 18.02.2026.
- Hristov, I., (2019). “Neo-ottomanism – emergence, ideology and political doctrine”, *Social Evolution & History*, Vol. 18, nr. 1, p. 145. Disponibil la: <https://www.sociostudies.org/journal/articles/2091067/>. Accesat pe data de 2.02.2026.
- Iliadi, T., (2026). “Κύπρος: Σταθερός πυλώνας ασφάλειας και ανθρωπιστικής συνεισφοράς εν μέσω περιφερειακής κρίσης” (*Cyprus: A stable pillar of security and humanitarian contribution amid a regional crisis*), *Euronews*, 1 martie. Disponibil la: <https://gr.euronews.com/2026/03/01/kypros-sta8eros-pylwnas-asfaleias-kai-an8rwpistikhs-syneisforas-en-mesw-perifereiakhs-krii>. Accesat pe data de 3.03.2026.
- International Institute for Strategic Studies (IISS), (2023). *Turbulence in the Eastern Mediterranean: Geopolitical, Security and Energy Dynamics*, cap. I – “Geopolitics: Fragmentation, Competition and the Persistence of Conflict”, pp. 14, 19-20, 23-24. Disponibil la: <https://www.iiss.org/publications/strategic-dossiers/strategic-dossier-preview-turbulence-in-the-eastern-mediterranean/>. Accesat pe data de 8.01.2026.
- Isac, M., (2025). „Doctrina Mavi Vatan și noua Turcie: de la putere regională la ambiții globale”, *Karadeniz Press*, 28 mai. Disponibil la: <https://karadeniz-press.ro/doctrina-mavi-vatan-si-noua-turcie-de-la-putere-regionala-la-ambitii-globale>. Accesat pe data de 18.02.2026.
- Kinross, P., (2023). *Atatürk: renașterea unei națiuni*, trad. de Tomescu Veronica, ediție îngrijită de Mateescu Dragoș C., Ed. Omnium, București, pp. 590-591.
- Klotsman, I. și Reich, A., (2025). “The East Mediterranean Gas Forum as a Platform for a Regional Energy Treaty”, *Israel Law Review*, Vol. 58, nr. 1, pp. 87-89, 94. Disponibil la: <https://www.cambridge.org/core/journals/israel-law-review/article/east-mediterranean-gas-forum-as-a-platform-for-a-regional-energy-treaty/>. Accesat pe data de 21.01.2026.
- Kovaci, O., (2025). “Cyprus’s unspoken third actor problem: Britain's sovereign military base areas”, *TRTWorld*, 5 octombrie. Disponibil la: <https://www.trtworld.com/article/a793431080cc>. Accesat pe data de 20.01.2026.
- Lungu, E., (2025). *Modernizare politică și securitate în Orientul Mijlociu și Africa de Nord: eșecuri și provocări în țări ale lumii arabe*, Ed. Cetatea de Scaun, Târgoviște, pp. 154-168.
- Magid, J., (2026). “Despite concerns, PM’s reliance on Trump left him no choice but to join Board of Peace”, *Times of Israel*, 23 ianuarie. Disponibil la: <https://www.timesofisrael.com/despite-concerns-pms-reliance-on-trump-left-him-no-choice-but-to-join-board-of-peace/>. Accesat pe data de 13.02.2026.

- Mateescu, D.C., (2025). „Mediterranean de Est și Orientul Mijlociu după căderea regimului Assad în Siria - între oportunități de cooperare și provocări regionale”, *Institutul Diplomatic Român*, Policy Paper nr. 42/2025, p. 14. Disponibil la: https://www.idr.ro/publicatii/Mateescu_PP42_RO.pdf. Accesat pe data de 15.02.2026.
- Morphakis, J. (2026). “Erdogan vows Turkey will respond to threats, cites Cyprus as warning”, *CyprusMail*, 11 martie. Disponibil la: <https://cyprus-mail.com/2026/03/11/erdogan-vows-turkey-will-respond-to-threats-cites-cyprus-as-warning>. Accesat pe data de 13.03.2026.
- Nadeau, J., (2015). “Cyprus goes cap in hand to Moscow”, *Foreign Policy Association*. Disponibil la: <https://fpa.org/cyprus-goes-cap-in-hand-to-moscow/>. Accesat pe data de 13.02.2026.
- Nedos, V., (2026). “Greece builds strategic security arc”, *eKathimerini.com*, 8 martie. Disponibil la: <https://www.ekathimerini.com/politics/foreign-policy/1297358/greece-builds-strategic-security-arc/>. Accesat pe data de 13.03.2026.
- Parente, G., (2025). “The Republic of Cyprus and the European Union’s Maritime Security: A Case Study on Diplomatic Leadership and Strategic Influence in Maritime Affairs”, *The Cyprus Review*, Vol. 37, nr. 1, pp. 63-66, 68-69, 70-73.
- Politis, (2025). “US Extends Suspension of Cyprus Arms Embargo for Another Year”, 12 octombrie. Disponibil la: <https://www.en.politis.com.cy/politics/962065/us-extends-suspension-of-cyprus-arms-embargo-for-another-year>. Accesat pe data de 13.02.2026.
- Potera, N., (2026). “Cyprus–Greece–Israel: cooperation in the face of Turkey's power”, *Defence24.com*, 17 februarie. Disponibil la: <https://defence24.com/geopolitics/cyprus-greece-israel-cooperation-in-the-face-of-turkeys-power>. Accesat pe data de 18.02.2026.
- Presidency of the Republic, (2026). “President of the Republic of Cyprus: Cyprus is not involved in military operations in any way”, 9 martie. Disponibil la: <https://www.gov.cy/en/president-of-the-republic-presidency/president-of-the-republic-of-cyprus-cyprus-is-not-involved-in-military-operations-in-any-way/>. Accesat pe data de 13.03.2026.
- Reuters, (2025). “Cyprus and Chevron-led group agree on updated plan for offshore field”, 14 februarie. Disponibil la: <https://www.reuters.com/business/energy/cyprus-chevron-led-group-agree-updated-plan-offshore-field-2025-02-14/>. Accesat pe data de 13.02.2026.
- RFI/AFP, (2024). “Turkey and Egypt turn 'new leaf' as Erdogan visits Cairo”, 14 februarie, Disponibil la: <https://www.rfi.fr/en/international-news/20240214-turkey-and-egypt-turn-new-leaf-as-erdogan-visits-cairo>. Accesat pe data de 18.02.2026.
- Stambolis, C., Oikonomopoulos, K., Mezartasoglou, D. și Roberts, J., (2025). “Energy Options in the East Mediterranean”, studiu IENE (M72), *Institute of Energy for South-East Europe (IENE)*, p. 27. Disponibil la: https://www.iene.eu/media/Energy_Options_in_the_East_Mediterranean_-_72.pdf.
- State Information Service (SIS), (2026). “From neighborhood to strategic partnership: Egypt’s policy toward the European Continent”, 18 ianuarie. Disponibil la: <https://sis.gov.eg/en/media-center/files/from-neighborhood-to-strategic-partnership-egypt-s-policy-toward-the-european-continent/>. Accesat pe data de 15.02.2026.
- Ștefan, E. (2013). „Problema Cipru” în 2013: noi evoluții ale unui conflict european, Policy Brief nr. 46, IDR. Disponibil la: <https://www.idr.ro/publicatii/Policy%20Brief%2046.pdf>. Accesat pe data de 16.02.2026.

- Tanchum, M., (2020). “Europe: One side of the eastern Mediterranean fault lines”, European Council on Foreign Relations. Disponibil la: https://ecfr.eu/special/eastern_med/europe. Accesat la data de 4 februarie 2026.
- The Maritime Executive, (2025). “Cyprus, Greece and Israel Quietly Strengthen Their Mediterranean Alliance”, 31 decembrie. Accesat la data de 18 februarie 2026. Disponibil la: <https://maritime-executive.com/article/cyprus-greece-and-israel-quietly-strengthen-their-mediterranean-alliance>.
- Theophanous, A., (2023). ”The war in Israel and broader implications. What Nicosia needs to pay attention to”, *Eastern Mediterranean Policy Note (EMPN) Nr. 90*, Cyprus Center for European and International Affairs, University of Nicosia, p. 2. Disponibil la: https://www.unic.ac.cy/wp-content/uploads/sites/41/EMPN_90.pdf. Accesat pe data de 2 februarie 2026.
- Tziarras, Z., (2024). “Revisiting the Foreign Policy of the Republic of Cyprus and Quasi-Alliances in the Eastern Mediterranean”, *The Cyprus Review*, Vol. 36, nr. 2, pp. 23, 30-35, 37, 40-44. Disponibil la: <https://cyprusreview.org/index.php/cr/article/view/1079>.
- United Nations Treaty Collection, *Chapter XXI. Law of the Sea*. Disponibil la: https://treaties.un.org/pages/ViewDetailsIII.aspx?src=TREATY&mtdsg_no=XXI-6&chapter=21&Temp=mtdsg3&clang=en. Accesat pe data de 20.02.2026.
- Voice of America (VOA)/Associated Press, (2024). “Cyprus, US sign defense deal outlining ways to tackle regional crises”, 9 septembrie. Disponibil la: <https://www.voanews.com/a/cyprus-us-sign-defense-deal-outlining-ways-to-tackle-regional-crisis/7777404.html>. Accesat la data de 5 februarie 2026.
- Yiannakou, D., (2025). “Cyprus shipping charts a course for growth”, *KNEWS (The English Edition of Kathimerini Cyprus)*, 14 decembrie. Disponibil la: <https://knews.kathimerini.com.cy/en/business/cyprus-shipping-charts-a-course-for-growth>. Accesat la data de 6 februarie 2026.
- Youssef, E., (2025). “Greece and Egypt remain pillars of stability: Greek FM”, *Ahram online*, 6 august. Disponibil la: <https://english.ahram.org.eg/NewsContentP/1/550850/Egypt/Greece-and-Egypt-remain-pillars-of-stability-Greek.aspx>. Accesat pe data de 15.02.2026.